

РЕШЕНИЕ

№ 213

гр. София, 14 януари 2019 година,

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, в открито съдебно заседание на двадесети ноември две хиляди и осемнадесета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: КРАСИМИР ХАРАЛАМПИЕВ

ЧЛЕНОВЕ: БЛАГА ИВАНОВА

КРАСИМИРА МЕДАРОВА

при участието на секретаря Илияна Петкова и прокурор Атанас Гебрев разгледа докладваното от съдия Красимир Харалампиев наказателно дело № 970/2018 г. по описа на ВКС, трето наказателно отделение, като за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационното производство е образувано по жалба от адв. Д.М. от САК – защитник на подсъдимата К.Й.Л., срещу решение № 163 от 11.06.2018г. по в.н.о.х.д. № 209/2018г. на Апелативен съд - Пловдив.

С жалбата се релевират всички касационни основания по чл. 348, ал. 1, т. 1 - 3 от НПК. Материалната незаконосъобразност на постановения съдебен акт се обосновава с наличието на случайно деяние по смисъла на чл. 15 от НК. Липсва причинно – следствена връзка между нарушените правила по чл. 21, ал. 1 от ЗДвП и чл. 23, ал. 1 от ЗДвП и причинената смърт. Според жалбоподателя предприетата спасителна маневра чрез навлизане в средната пътна лента на движение от страна на подсъдимата е вследствие на превишената скорост на л.а. „марка“, който се е движил преди л.а. на подсъдимата. Според защитата е налице съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалия, навлизайки в платното за движение без да вземе съответните мерки за безопасност. Допуснатите нарушения на процесуалните правила се извеждат от неспазване задълженията на съда по

чл. 13, чл. 14 и чл. 107, ал. 5 от НПК. Освен това при постановяване на решението си Апелативен съд – Пловдив не е отговорил на всички възражения на подсъдимата и защитника ѝ, каквито са изискванията на разпоредбата на чл. 339, ал. 2 от НПК. На последно място в жалбата се сочи, че наложените наказания са явно несправедливи. Налице са многобройни смекчаващи отговорността обстоятелства, в т.ч. чисто съдебно минало, добри характеристични данни, трудова ангажираност, а съпричиняването от страна на пострадалия на вредоносния резултат има изключителен характер. Неправилно е отказано прилагането на условното осъждане.

Иска се в условията на алтернативност отмяна на въззивното решение и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав; отмяна на решението и оправдаване на подсъдимия; намаляване размера на наложените наказания на основание чл. 58а, ал. 4 от НК или прилагане на чл. 66 от НК.

В съдебно заседание пред Върховния касационен съд подсъдимата К. Й. Л. се явява лично. Представява се от редовно упълномощените си защитниците адв. Д. М. и М. М., които поддържат касационната жалба по изложените в нея съображения.

Частните обвинители Д. Т. Т. и К. Д. П. се явяват лично, а частният обвинител М. В. П. не се явява, редовно призована. За всички се явява адвокат В. Н..

Представителят на Върховна касационна прокуратура дава заключение за неоснователност на касационната жалба и оставяне в сила въззивното решение.

Върховният касационен съд, за да се произнесе, съобрази следното:

С присъда № 1 от 05.01.2018г. по нохд № 2139/2017г., Окръжен съд-Пловдив е признал подсъдимата К. Й. Л. за виновна в това, че на 13.05.2017г. в /населено място/, по южното платно за движение на „улица“, при управление на моторно превозно средство – лек автомобил „марка“, с /рег. №/, е нарушила правилата за движение по чл. 21, ал. 1 от ЗДвП и чл. 23, ал. 1 от ЗДвП и по непредпазливост е причинила смъртта на Д. К. П., поради което и на основание чл. 343, ал. 1, б. „в“, във вр. чл. 342, ал. 1 вр. чл. 373, ал. 2 от НПК вр. чл. 58а, ал. 1 вр. чл. 54 от НК я е осъдил на две години и четири месеца „лишаване от свобода“, при първоначален общ режим на изтърпяване и на „лишаване от правоуправление“ за срок от четири години.

С присъдата подсъдимата е призната за невиновна да е нарушила чл. 20, ал. 2 от ЗДвП.

В тежест на подсъдимата са присъдени направените по делото разноски.

С присъдата съдът се е разпоредил с веществените доказателства.

С обжалваното решение първоинстанционната присъда е потвърдена изцяло.

Върховният касационен съд, трето наказателно отделение, след като обсъди доводите на страните и извърши проверка на атакувания съдебен акт в пределите по чл. 347 от НПК, намира касационната жалба за неоснователна.

При проверка на атакувания въззивен съдебен акт, настоящият състав на ВКС не намери да са допуснати съществени нарушения на процесуалния закон, сочени в жалбата на защитниците на подсъдимата К. Л.. Не се констатира Апелативен съд – Пловдив да е нарушил и принципа за обективно, всестранно и пълно изследване на всички обстоятелства по делото, закрепен в чл. 14 от НПК. Били са взети всички мерки за разкриване на обективната истина, като вътрешното убеждение на въззивния съд по отношение на релевантните факти, не е изградено на базата на превратна интерпретация на доказателствата, подценяване или надценяване на едни за сметка на други или оценка на доказателствата не според действителното им съдържание. Противно на твърдението на жалбоподателя, на доводите във въззивната жалба е даден ясен, задълбочен, изключително изчерпателен и правно обоснован отговор.

Фактическата обстановка, възприета от инстанциите по фактите е основана на събраните по делото доказателства. Тя е установена, на първо място от признанието направено от подсъдимата по реда на чл. 371, т. 2 от НПК, и на второ място – от показанията на свидетелите, разпитани в хода на досъдебното производство, както и заключенията по изготвените в хода на подготвителната фаза на наказателния процес експертизи, отговарящи пълно и ясно на поставените задачи, неоспорени от страните, от писмените доказателства – прочетени на основание чл. 283 от НПК и приобщени към доказателствения материал, както и от веществените доказателства, всички които подкрепят признанието, направено от подсъдимата.

Производството пред първоинстанционния съд в разновидността на чл. 371, т. 2 от НПК предопределя ограниченията в пределите на инстанционния контрол. С оглед задължителната съдебна практика /ТР № 1/2009г. на ОСНК на ВКС/, въззивният съд проверява дали процесуалната дейност на първоинстанционния съд е осъществена при съблюдаване нормативната уредба на особеното производство – наличните предпоставки за прилагане на диференцираната процедура /действително направеното волеизявление по чл. 371, т. 2 от НПК и законосъобразност на доказателствената преценка/; спазване на регламентирания ред за допускане и провеждане на съкратено съдебно следствие; постановяване на присъдата в съответствие с изискванията на чл. 373, ал. 2 и ал. 3 от НПК.

В производството по Глава двадесет и седма от НПК, въззивният съд не разполага с процесуална възможност да реши делото на основата на фактическа обстановка, различна от очертаната в обвинителния акт и да

приеме фактически положения, несъвместими с признатите факти. В този смисъл упрекът към Апелативен съд – Пловдив за неизпълнение на принципите за обективност, всеостранност и пълнота при изследване на релевантните обстоятелства е неоснователен, от което следва и извод за липса на допуснато съществено нарушение на процесуалните правила.

Акцент в касационната жалба е поставен върху материалната незаконосъобразност на въззивното решение, с оглед неприлагане на разпоредбата на чл. 15 от НК.

Аргументите на жалбоподателят не могат да бъдат възприети. Те са били разгледани и от въззивния съд, който ги е отхвърлил с подробни и убедителни възражения /стр. 18 и 19 от въззивното решение/.

Както в правната доктрина, така и в съдебната практика еднозначно се приема, че за да бъде изключено виновното поведение на водача е необходимо кумулативното наличие на няколко предпоставки: първо, деецът да е съобразил предписанията на правно регламентираната дейност, която осъществява при управление на МПС и второ, да са налице условията, при които той да е бил поставен в невъзможност да изпълни задълженията си и да предотврати настъпването на вредните последици. С оглед общия правен принцип, че никой не може да черпи права от собственото си неправомерно поведение, водачът на МПС не би могъл да се позове успешно на случайно деяние, щом е допуснал нарушения на правилата за движение, намиращи се в пряка причинна връзка с настъпилния съставомерен резултат, вследствие на които нарушения сам се е поставил в невъзможност да предотврати настъпването на общественоопасните последици. Настоящият случай попада именно в тази хипотеза.

От заключението на изготвената комплексна съдебномедицинска и автотехническа експертиза е установено, че скоростта на движение на л.а. „марка“ непосредствено преди задействане на спирачната му система е била около 99 км/ч., а в момента на удара е била около 68 км/ч.. От момента на навлизане на пострадалия Д. П. на платното за движение, л.а. е бил на около 84 – 85 м., като подсъдимата е имала възможност да забележи пострадалия и при своевременна реакция и задействане на спирачната система е имала техническа възможност да избегне произшествието, тъй като опасната зона е била 84 м. В момента на реакция обаче, л.а. на подсъдимата е бил на около 59 – 60 м. и в този момент подсъдимата е нямала техническа възможност да избегне удара. Експертите са категорични, че подсъдимата е имала техническа възможност да избегне удара, дори и ако е управлявала автомобила с 77 км/ч., която скорост също надвишава разрешената от 50 км/ч. По делото е установено още, че подсъдимата К. Л. не се е движила на такава

разстояние от движещото се пред нея друго моторно превозно средство – л.а. „марка“, както изисква чл. 23, ал. 1 от ЗДвП.

Поради това, че подсъдимата е допуснала нарушение на правилата за движение, относно режима на скоростта и безопасната дистанция, които са довели до настъпване на съставомерните последици, разпоредбата на чл. 15 в разглеждания случай е неприложима. Подсъдимата сама се е поставила в невъзможност да осигури безопасност на движението при управление на автомобила си, нарушавайки правилата по чл. 21, ал. 1 от ЗДвП и чл. 23, ал. 1 от ЗДвП. Абсолютно неоснователно е твърдението на защитата, че поради нарушение на правилата за движение на движещия се преди нея л.а. „марка“ и за да избегне удара с него, подсъдимата Л. е предприела спасителна маневра чрез навлизане в съседната средна лента за движение, където е последвал удар с пострадалия П.. В случая, дали е налице допуснато нарушение от страна на водача на л.а., движещ се преди подсъдимата, е иррелевантно. Дори и този автомобил да се е движел с разрешената скорост за този пътен участък, факт е, че подсъдимата е допуснала нарушение на правила за поведение по ЗДвП, които са в причинна връзка с настъпилите резултат. В случай, че подсъдимата се е движела с разрешена скорост и на определена дистанция, независимо от скоростта на л.а. пред нея, не би й се наложило да предприеме мерки за незабавно спиране, още по - малко да извършва маневра „смяна на лентата“. Освен това водачът не може да се позове на крайна необходимост и носи наказателна отговорност, ако в резултат от извършената от него маневра се причини смърт на лице, което не е участвало в създаване на опасността, какъвто е настоящия случай. По делото е безспорно установено, че единствено превишената скорост и неспазването на дистанция от страна на подсъдимата К. Л. са в пряка причинно - следствена връзка с настъпилото ПТП, от което е последвала смъртта на пострадалия.

Приемайки, че подсъдимата е осъществила от обективна и субективна страна състава на престъплението по чл. 343, ал. 1, б. „в“ от НК, съдилища са приложили правилно закона.

На последно място, неоснователни са и доводите за явна несправедливост на наложеното наказание. При индивидуализацията му инстанциите по фактите са съобразили всички обстоятелства от значение за вида и размера му. Като смекчаващи отговорността обстоятелства правилно са отчетени: чисто съдебно минало, семейно положение, трудова ангажираност, добри характеристични данни и по – леката форма на вина от двете й разновидности, а като отегчаващи – предходни нарушения по ЗДвП и последващото неправомерно поведение на подсъдимата Л., изразяващо се в управление на МПС при наложена принудителна административна мярка по

чл. 69а от НПК. Не са налице основанията за ревизиране на констатацията, че наказанието следва да бъде наложено при условията на чл. 58а, ал. 1 вр. чл. 54 от НК, а не след съобразяване на разпоредбите на чл. 58а, ал. 4 вр. чл. 55 от НК. Безспорно смекчаващите отговорността обстоятелства са с предимство пред отегчаващите, но всички те не притежават изискуемата от чл. 55 от НК изключителност и многобройност и не могат да обосноват налагане на наказание под минимума, предвиден за престъплението по чл. 343, ал. 1, б. “в“ от НК.

Фактите по осъществяване на транспортното произшествие не предполагат необходимост за по – голяма снизходителност към определяне размера на наказанието на подсъдимата Л. – то се дължи единствено и само на неправомерното ѝ поведение, изразило се в груби нарушения на задълженията и забраните по ЗДВП от една страна, а от друга – при безспорно установената липса на съпричиняване на резултата от страна на пострадалия.

Не се разкриват основания за неправилен отказ от приложение на чл. 66 от НК.

Въззивният съд е изложил убедителни аргументи защо само ефективното изпълнение на наказанието лишаване от свобода може да постигне целите на специалната и генералната превенция. Действително, видът на наказанието и определения с присъдата размер /след редуцията/ от 2 години и 4 месеца лишаване от свобода, както и чистото съдебно минало на подсъдимата К. Л., от формална страна позволяват приложението на чл. 66 от НК. Същественият въпрос е дали за постигане на целите на наказанието преди всичко за поправяне на дееца не е наложително той да изтърпи това наказание изолиран от обществото в местата за лишаване от свобода.

Настоящият състав на ВКС изцяло се присъединява към извода на въззивния съдебен състав, че за постигане целите на наказанието и най-вече за поправянето и превъзпитанието на подсъдимата е наложително тя да изтърпи ефективно наказанието си. Наред с това, че към датата на деянието, подсъдимата е управлявала автомобила си в голямо населено място, на оживен булевард, в ден на масово мероприятие със завишена концентрация на хора, с превишена скорост, с размер двукратно надхвърлящ този на разрешената за този пътен участък. Не е убегнало от вниманието на съда изключително важното обстоятелството, че след извършване на деянието и въпреки наложената ѝ мярка за процесуална принуда по чл. 69а от НПК, подсъдимата е управлявала МПС. Последното само по себе си е очевидна и явна демонстрация от нейна страна за склонност към незачитане на правилата, регулиращи движението по пътищата. Действието на подсъдимата не би могло да се оправдае от никакви наложителни причини, включително и от твърдението ѝ за влошено здравословно състояние на сина ѝ. Същата е

била с ясното съзнание, че е лишена от правоуправление, тъй като на 06.06.2017г. лично е отишла до КАТ за да си предаде шофьорската книжка и талона, поради което са лишени от всякаква житейска логика обясненията ѝ за липсата на знание от нейна страна, че „не мога да ползвам превозното средство“, тъй като Заповедта за прилагане на ПАМ по чл. 69а от НПК ѝ е била връчена едва на 26.06.2017г.. От друга страна наложените предходни административни наказания, за извършени нарушения по ЗДвП, също очевидно не са оказали дисциплиниращ ефект по отношение на подсъдимата. Последната е във възраст, в която моралните императиви би следвало да са устойчиви и да водят до сериозна преценка на последиците от едно евентуално непредпазливо поведение. В настоящия случай единствено чрез реално изтърпяване на наказанието лишаване от свобода спрямо подсъдимата К. Л. ще се въздейства ефикасно, ще се предотврати оформянето на тенденция към неправомерно поведение у същата и може да се очаква положителен резултат на корекция в поведението ѝ. По тези съображения настоящата инстанция констатира, че законът е приложен правилно, не са допуснати съществени процесуални нарушения, а наложеното наказание не е явно несправедливо.

Като взе предвид горните съображения и на основание чл.354 ал.1 т.1 от НПК Върховният касационен съд, трето наказателно отделение

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 163 от 11.06.2018г. по в.н.о.х.д. № 209/2018г. на Апелативен съд – Пловдив.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ :

ЧЛЕНОВЕ: